

Chambre des Représentants

SESSION 1983-1984

11 MAI 1984

PROPOSITION DE LOI

modifiant la loi du 20 avril 1874 relative à la détention préventive en ce qui concerne le droit de prendre connaissance du dossier de l'instruction

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DE LA JUSTICE (1)

PAR M. VERHAEGEN

MESDAMES, MESSIEURS,

La loi du 20 avril 1874 relative à la détention préventive a plus d'une fois été contestée, notamment en ce qui concerne le respect des droits de la défense. On constate en outre que cette loi est fréquemment appliquée à mauvais escient.

Une réforme en ce domaine est dès lors souhaitable. Le Vice-Premier Ministre et Ministre de la Justice et des Réformes institutionnelles partage cette préoccupation et a créé une commission ministérielle afin d'élaborer une révision de la loi.

La présente proposition de loi déposée par M. Van den Bossche ainsi que la proposition de loi du même auteur, modifiant l'article 3 de la loi du 20 avril 1874 relative à la détention préventive (doc. n° 767/1) procèdent d'un objectif plus limité.

(1) Composition de la Commission :

Président : M. L. Remacle.

A. — Membres : MM. Bourgeois, Gehlen, Grafé, L. Remacle, Suykerbuyk, Van den Brande, Verhaegen. — MM. Bossuyt, Brouhon, Colignon, J.-J. Delhayé, Derycke, Mme Detiège, MM. Mottard, Van den Bossche — MM. De Groot, Henrion, Huylebrouck, Mundeleer, Van Belle, Van de Velde. — MM. Baert, Belmans.

B. — Suppléants : Mme Demeester-De Meyer, MM. le Hardy de Beaulieu, J. Michel, Piot, Steverlynck, Thys, Wauthy, Willems. — M. Baudson, Mme Brenez, MM. Dejardin, Gondry, Mme Lefebver, MM. Tobback, Van Elewyck, Vanvelthoven, Willockx. — MM. Barzin, A. Claes, De Decker, De Grève, De Winter, Klein, Verberckmoes. — MM. R. Declercq, F. Vansteenkiste, Verniers.

Voir :

802 (1983-1984) :

— N° 1 : Proposition de loi.

Kamer van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1983-1984

11 MEI 1984

WETSVOORSTEL

tot wijziging van de wet van 20 april 1874
op de voorlopige hechtenis m.b.t. het inzage-recht
in het dossier van het onderzoek

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE
VOOR DE JUSTITIE (1)

UITGEBRACHT DOOR DE HEER VERHAEGEN

DAMES EN HEREN,

De wet van 20 april 1874 op de voorlopige hechtenis werd herhaaldelijk betwist met name wat de eerbiediging van de rechten van de verdediging betreft. Bovendien werd vastgesteld dat men herhaaldelijk ten onrechte beroep deed op deze wet.

Een hervorming op dat gebied is dus wenselijk. De Vice-Eerste Minister en Minister van Justitie en Institutionele Hervormingen deelt die zienswijze en hij heeft een ministeriële commissie opgericht om een herziening van de wet voor te bereiden.

Met dit wetsvoorstel dat door de heer Van den Bossche werd ingediend alsmede met het wetsvoorstel van dezelfde auteur tot wijziging van artikel 3 van de wet van 20 april 1874 op de voorlopige hechtenis (Stuk n° 767/1) wordt een meer beperkt oogmerk nagestreefd.

(1) Samenstelling van de Commissie :

Voorzitter : de heer L. Remacle.

A. — Leden : de heren Bourgeois, Gehlen, Grafé, L. Remacle, Suykerbuyk, Van den Brande, Verhaegen. — de heren Bossuyt, Brouhon, Collignon, J.-J. Delhayé, Derycke, Mevr. Detiège, de heren Mottard, Van den Bossche. — de heren De Groot, Henrion, Huylebrouck, Mundeleer, Van Belle, Van de Velde. — de heren Baert, Belmans.

B. — Plaatsvervangers : Mevr. Demeester-De Meyer, de heren le Hardy de Beaulieu, J. Michel, Piot, Steverlynck, Thys, Wauthy, Willems. — de heer Baudson, Mevr. Brenez, de heren Dejardin, Gondry, Mevr. Lefebver, de heren Tobback, Van Elewyck, Vanvelthoven, Willockx. — de heren Barzin, A. Claes, De Decker, De Grève, De Winter, Klein, Verberckmoes. — de heren R. Declercq, F. Vansteenkiste, Verniers.

Zie :

802 (1983-1984) :

— N° 1 : Wetsvoorstel.

Au cours de la discussion, la référence aux législations française et américaine a cependant été faite en ce qu'elles semblent mieux assurer les droits de la défense du fait de l'intervention de l'avocat dès le début de l'instruction.

L'introduction d'une procédure semblable dans notre droit requiert cependant un examen approfondi étant donné qu'elle ne présente pas que des avantages.

Cette procédure alourdit en effet la tâche des avocats. Elle fait craindre également que la police judiciaire se substitue au juge d'instruction du fait que la partie la plus délicate de l'instruction est ainsi traitée avant que le dossier soit transmis audit juge d'instruction.

La Commission et le Vice-Premier Ministre estiment que cet examen et le projet d'une réforme globale ne peuvent cependant entraver la discussion des propositions de loi dont le but est d'améliorer la défense des inculpés.

* * *

En ce qui concerne la présente proposition de loi, il y a lieu de rappeler que la loi du 20 avril 1874 ne permet pas à la défense de prendre connaissance du dossier établi par le juge d'instruction lors de la confirmation du mandat d'arrêt par la chambre du conseil (art. 4) dans les cinq jours de l'interrogatoire de l'inculpé, mais prévoit uniquement la mise à la disposition du dossier lors de la deuxième comparution en chambre du conseil qui doit avoir lieu dans le mois à compter du même interrogatoire (art. 5).

La proposition de loi vise à permettre à la défense de prendre connaissance du dossier dès la confirmation du mandat d'arrêt par la chambre du conseil.

Afin de tenir compte du fait qu'à ce stade de la procédure la révélation du contenu du dossier pourrait, dans certains cas, être préjudiciable à l'instruction, il est prévu que si l'intérêt de l'instruction l'exige, le juge d'instruction peut refuser, par une ordonnance motivée, de donner connaissance de certaines pièces. Il ne peut, néanmoins, refuser en aucun cas de donner connaissance des procès-verbaux des interrogatoires de l'inculpé.

En ce qui concerne la portée de l'article 2, il est précisé que lorsque le juge d'instruction a refusé par une ordonnance motivée de donner connaissance de certaines pièces, l'appel des décisions de la chambre du conseil n'a aucune conséquence sur l'ordonnance du juge d'instruction jusqu'à la décision de la chambre des mises en accusation sur cet appel.

* * *

La Commission et le Vice-Premier Ministre estiment que la proposition de loi apporte une amélioration importante à la loi du 20 avril 1874 en ce qu'elle constitue une meilleure garantie des droits de la défense.

* * *

Les articles et l'ensemble de la proposition de loi sont adoptés à l'unanimité.

Le Rapporteur,
G. VERHAEGEN

Le Président,
L. REMACLE

In de loop van de bespreking werd echter verwezen naar de Franse en naar de Amerikaanse wetgevingen die de rechten van de verdediging beter schijnen te waarborgen doordat de advocaat vanaf de aanvang van het onderzoek optreedt.

De invoering van een gelijkaardige procedure in ons recht vergt evenwel een grondig onderzoek, aangezien zij niet alleen voordelen biedt.

Die procedure impliceert immers een verzwaring van de taak van de advocaten. Er kan ook worden gevreesd dat hierdoor in feite de gerechtelijke politie de taak zou uitoefenen van de onderzoeksrechter omdat het meest delicate van het onderzoek zou gebeuren vooraleer het dossier aan de onderzoeksrechter wordt overgemaakt.

De Commissie en de Vice-Eerste Minister zijn de mening toegedaan dat dit onderzoek en het ontwerp van een globale hervorming evenwel niet de bespreking mogen belemmeren van wetsvoorstellen die een betere verdediging van de beklaagden op het oog hebben.

* * *

Met betrekking tot dit wetsvoorstel zij eraan herinnerd dat de wet van 20 april 1874 de verdediging niet in staat stelt binnen vijf dagen na het verhoor van de verdachte kennis te nemen van het dossier dat door de onderzoeksrechter op het ogenblik van de bevestiging van het aanhoudingsbevel door de raadkamer opgemaakt wordt (art. 4) en alleen maar bepaalt dat van het dossier inzage kan worden genomen bij de tweede verschijning voor de raadkamer die moet plaatshebben binnen een maand na de datum van dat verhoor (art. 5).

Het wetsvoorstel beoogt de verdediging in staat te stellen kennis te nemen van het dossier zodra het aanhoudingsbevel door de raadkamer bevestigd is.

Ten einde ermee rekening te houden dat de onthulling van de inhoud van het dossier in dat stadium van de rechtspleging in bepaalde gevallen nadelig kan zijn voor het onderzoek, wordt bepaald dat indien het belang van het onderzoek dit vereist de onderzoeksrechter bij met redenen omklede beschikking de kennismaking van bepaalde stukken kan verbieden. Hij kan echter in geen enkel geval verbieden dat kennis wordt genomen van de processen-verbaal van de verhoren van de verdachte.

Met betrekking tot de draagwijdte van artikel 2 wordt aangestipt dat, wanneer de onderzoeksrechter bij met redenen omklede beschikking de kennismaking van bepaalde stukken verboden heeft, het beroep tegen de beslissingen van de raadkamer geen enkel gevolg heeft voor de beschikking van de onderzoeksrechter zolang de kamer van inbeschuldigingstelling niet over dat hoger beroep beslist heeft.

* * *

De Commissie en de Vice-Eerste Minister zijn de mening toegedaan dat het wetsvoorstel een aanzienlijke verbetering van de wet van 20 april 1874 betekent doordat de rechten van de verdediging er beter door gewaarborgd worden.

* * *

De artikelen en het gehele wetsvoorstel worden eenparig aangenomen.

De Rapporteur,
G. VERHAEGEN

De Voorzitter,
L. REMACLE